

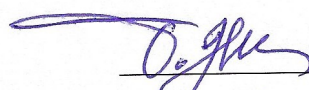
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

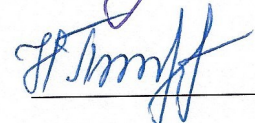
Кафедра економічної кібернетики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету ІТ
Олена ГЛАЗУНОВА
_____ 2023р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри економічної кібернетики
Протокол №10 від “18” травня 2023 р.

Завідувач кафедри
Дмитро ЖЕРЛІЦІН

Гарант програми
Наталія ПОПРОЗМАН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Моделювання бізнес-процесів»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економічна кібернетика»

Факультет інформаційних технологій

Розробники: доцент кафедри економічної кібернетики, к.е.н., доцент Негрей М.В., доцент кафедри економічної кібернетики, к.е.н., доцент Наконечна К.В.

Київ – 2023р.

1. Опис навчальної дисципліни

Моделювання бізнес-процесів

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступень вищої освіти	
Рівень вищої освіти	Магістр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітньо-кваліфікаційні програми	Економічна кібернетика
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістовних модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни	
Форма навчання	Денна
Рік підготовки	2
Семестр	1
Лекційні заняття	30
Практичні, семінарські заняття	
Лабораторні заняття	30
Самостійна робота студента	60
Індивідуальні завдання	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	12 годин на тиждень

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу: формування системи теоретичних знань і практичних навичок моделювання бізнес-процесів; опанування основних принципів роботи та базових методів і моделей в управлінні бізнесом.

Завдання вивчення курсу: засвоєння основних принципів управління бізнес-процесами, орієнтованих на застосування сучасних наукових методів, моделей та засобів інформаційних технологій; набуття вмінь створення, використання й адаптації моделей в управлінні бізнес процесами.

Засвоївши курс студент повинен:

знати:

- основні принципи організації бізнес-процесів,
- принципи побудови моделей бізнес-процесів,
- використання моделей в управлінні бізнес-процесами;

вміти:

- аналізувати структуру бізнес-процесів;
- формувати стратегію, місію і цілі компанії;
- розробляти продукт;
- будувати бізнес-модель компанії;
- самостійно здійснювати підбір інформації необхідної для вирішення поставлених задач, аналізувати отримані результати;

володіти:

- методами аналізу статистичних даних,
- навиками використання сучасного програмного забезпечення.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК3.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК4.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності діяльності.

ЗК5.Здатність працювати в команді.

ЗК6.Здатність розробляти проекти та управляти ними.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК1.Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3.Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11. Здатність створювати та оцінювати моделі економічних процесів як аналітично так і з використанням універсальних програмних засобів і аналітичних платформ, що застосовуються для аналізу даних.

СК12. Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Програмні результати:

2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

4. Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень

12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

16. Застосовувати сучасні інформаційні системи на підприємствах (установах) різних сфер діяльності, зокрема в аграрній сфері.

3. Програма та структура навчальної дисципліни
Моделювання бізнес-процесів

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль 1. Змістовий модуль 1. Створення та розвиток компанії						
Тема 1. Вступ. Місія і цілі підприємства.	12	4		2		8
Тема 2. Бізнес стратегія	12	4		2		6
Тема 3. Формування ідеї. Розробка продукту	12	2		4		4
Тема 4. Створення бренду	12	4		4		4
Тема 5. Бізнес комунікації	12	2		2		8
Разом за змістовим модулем 1	60	16		14		30
Змістовний модуль 2. Змістовий модуль 2. Побудова бізнес-моделі компанії						
Тема 6. Шаблон бізнес-моделі	15	4		4		7
Тема 7. Стили ведення бізнесу	15	4		4		7
Тема 8. Дизайн бізнес-процесів	15	2		4		9
Тема 9. Стратегія і бізнес-моделі	15	4		4		7
Разом за змістовим модулем 2	60	14		16		30
Усього годин	120	30		30		60

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Місія і цілі підприємства.	2
2.	Розробка бізнес стратегії	2
3.	Формування ідеї. Розробка продукту	4
4.	Створення бренду	4
5.	Налагодження бізнес комунікацій	2
6.	Розробка шаблону бізнес-моделі	4
7.	Стили ведення бізнесу	4
8.	Дизайн бізнес-процесів	4
9.	Формування стратегії і розробка бізнес-мод	4
	Разом	20

5. Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Місія і цілі підприємства	8
2	Бізнес стратегія	6
3	Статистичні показники Порівняння груп даних та перевірка статистичних гіпотез	4
4	Ряди розподілу та аналіз варіацій	4
5	Бізнес комунікації	8
6	Шаблон бізнес-моделі	10
7	Стили ведення бізнесу	7
8	Дизайн бізнес-процесів	7
9	Стратегія і бізнес-моделі	9
	Разом	60

6. Контрольні запитання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Перелік запитань для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Бізнес-модель підприємства: сучасні підходи до визначення та класифікації.
2. Споживча цінність продуктів (послуг): характеристика, структура, особливості дослідження.
3. Роль інтелектуального капіталу у стратегічному розвитку компанії.
4. Значення нематеріальних (невідчутних) ресурсів у забезпеченні конкурентних переваг підприємства.
5. Досвід формування та використання ключових компетенцій транснаціональних компаній.
6. Бенчмаркінг як метод конкурентного аналізу: переваги та недоліки.
7. Практичні аспекти використання бенчмаркінгу: зарубіжний і вітчизняний досвід.

8. Досвід використання аутсорсінгу як інструменту забезпечення ефективності бізнесу.
9. Організаційно-економічна характеристика франчайзингової моделі бізнесу.
10. Сучасні методики аналізу конкуренції в галузі: переваги та недоліки.
11. Особливості стратегічної поведінки компанії на різних стадіях життєвого циклу.
12. Значення стратегічних ресурсів у бізнес-моделюванні.
13. Сучасна технологія бізнес-інжинірингу.
14. Практичні аспекти оптимізації бізнес-процесів компанії.
15. Формування конкурентних переваг на основі синергізму у бізнесі.
16. Особливості оцінки синергетичного ефекту у бізнесі.
17. Стратегічні альянси як сучасні моделі бізнесу.
18. Злиття та поглинання компаній як спосіб розвитку моделей їх бізнесу.
19. Особливості формування та функціонування бізнес-моделей транснаціональних компаній.
20. Характеристика сучасних бізнес-моделей сітьових і віртуальних компаній.
21. Практичний досвід розробки та використання Збалансованої системи показників (Balanced Scorecard).
22. Сучасні методи стратегічної оцінки результативності бізнесу.
23. Вартісні методи оцінки ефективності бізнес-моделі компанії (концепція VBM).
24. Використання підходів загального управління якістю (TQM) для забезпечення ефективності бізнес-моделі компанії.
25. Методичний інструментарій оцінки інтелектуального капіталу компанії.
26. Корпоративні знання як стратегічний ресурс компанії.
27. Сучасні методики оцінки вартості бренду компанії: практичні аспекти.
28. Роль інформаційних ресурсів і комп'ютерних програм у бізнес-моделюванні.
29. Замальовка способу життя споживача
30. Спосіб життя
31. Реальна історія
32. Фантастична легенда
33. Створення настрою
34. Символічний персонаж
35. Акцент на технології
36. Наукові факти
37. Свідчення на користь продукту
38. Стратегія блакитного океану
39. Концепція життєвих циклів компанії
40. Реінжиніринг
41. Концепція позиціонування
42. Ощадливе виробництво
43. Емоційний інтелект
44. Методологія РАЕІ
45. Розділення бізнес-моделі
46. Довгий хвіст
47. Багатосторонні платформи
48. FREE як бізнес-модель
49. Відкриті бізнес-моделі
50. Підказки споживача
51. Генерація ідей
52. Візуалізація
53. Прототипування

- 54. Сторітеллінг
- 55. Сценарії
- 56. Середовище бізнес-моделювання
- 57. Оцінка бізнес-моделей
- 58. Бізнес-моделі і стратегія блакитного океану
- 59. Управління множинними бізнес-моделями

Приклад екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
СВО другий (магістерський) рівень 051 Економіка	Кафедра Економічної кібернетики	Екзаменаційний білет № 2 з дисципліни «Моделювання бізнес-процесів»	Затверджую Зав. кафедри Жерліцин Д.М.. 2023 р.
1. Екзаменаційні запитання (Максимальна оцінка 10 балів за відповідь)			
<i>Сучасні методи оцінки вартості бренду компанії: практичні аспекти.</i>			
2. Задача (Максимальна оцінка 10 балів за розв'язання задачі)			
Побудувати модель компанії Lulu.com			
Тестові завдання різних типів (ЕНК) (Максимальна оцінка 10 балів за відповідь на всі тестові завдання)			

7. Методи навчання

В процесі викладання навчальної дисципліни за характером пізнавальної діяльності застосовуються переважно методи гейміфікації та пояснювально-ілюстративний, евристичний методи, а також частково кожен із зазначених методів залежно від видів робіт на занятті. (Табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація методів навчання

Засади	Найменування	Характеристики
1. Джерело знань: слово образ досвід	словесні, наочні, практичні	
2. Етапи навчання	підготовка до вивчення нового матеріалу, вивчення нового матеріалу, закріплення вправ, контроль і оцінка	
3. Спосіб педагогічного керівництва	пояснення педагога, самостійна робота	керівництво: безпосереднє; опосередковане
4. Стиль викладання (пояснення)	інформаційно-повідомлювальний, пояснювальний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний	
4. Логіка навчання	індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні	
5. Дидактичні цілі	організація навчальної діяльності, стимулювання і релаксація, контроль і оцінка	
6. Дидактичні завдання	методи оволодіння знаннями, методи формування умінь і навичок, застосування здобутих знань, умінь і навичок	
7. Характер пізнавальної діяльності	пояснювально-ілюстративні, репродуктивні проблемного викладу, частково-пошукові (евристичні), дослідницькі методи	репродуктивні Продуктивні

8. Форми контролю

Кожна з форм контролю має особливості й залежить від мети, змісту та характеру навчання. У процесі навчання дисципліни використовуються наступні форми контролю:

- **Поточний контроль:** усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), комп'ютерне тестування, виконання практичних завдань на комп'ютері згідно програми;
- **Підсумковий контроль:** тестування та співбесіда за результатами роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно таблиці 1 Положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 26.04.2023 р. протокол № 8 з табл.

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 - 100
Добре	74 - 89
Задовільно	60 - 73
Незадовільно	0 - 59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

Електронний навчальний курс, розроблений на базі платформи LMS Moodle, розміщений на навчальному порталі НУБіП України за адресою:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2150>.

11. Рекомендована література

Основна

1. Пономаренко В. С., Мінухін С. В., Знахур С. В. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів : монографія. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 244 с.
2. Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н. В. Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. – К. : НАУ, 2022. – 200 с.
3. Грант Р. Сучасний стратегічний аналіз. 9 видання. (Contemporary Strategy Analysis: Text and Cases Edition, 9th Edition Robert M. Grant).
4. Каплан Р.С. Сбалансованная система показателей. От стратегии к действию, 2004.
5. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : підручник / Г. В. Осовська, Л. Ц. Масловська, О. А. Осовський. – К. : Кондор, 2014. – 366 с.
6. Остервальдер А. Построение бизнес-моделей: Настольная книга стратега и новатора / А. Остервальдер.ю Ив Пьен; Пер. С англ. – Альпина Паблишер, 2017. – 288 с.

Допоміжна

7. Модернізація фінансових систем: методологія та інструменти управління / Ю.Г. Лисенко; Н.С. Педченко; В.М. Кравченко; В.В. Мандра; М.О. Мизнікова; В.М. Берлін; В.М. Лев та ін. / За ред. чл.кор. НАН України, д-ра екон. наук, проф. Лисенко Ю.Г.; д-ра екон. наук, доц. Жерліцина Д.М. – Полтава, 2017. – 348 с.

8. Трусова, Н. В., Вініченко, І. І., & Дьяченко, Н. К. (2022). Моделювання бізнес-процесів сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*, (4), 18-26.
9. Dumas, M., La Rosa, M., Mendling, J., & Reijers, H. A. (2013). *Fundamentals of business process management* (Vol. 1, p. 2). Heidelberg: Springer.
10. Harmon, P. (2019). *Business process change: a business process management guide for managers and process professionals*. Morgan Kaufmann.
11. Kirchmer, M. (2017). *High performance through business process management*. West Chester: Springer.
12. Klefsjö, B. (2014). Successful Business Process Management: What You Need to Know to Get Results. *Quality Progress*, 47(12), 76.
13. Page, S. (2015). The power of business process improvement: 10 simple steps to increase effectiveness, efficiency, and adaptability. Amacom.
14. Panagacos, T. (2012). *The Ultimate Guide to Business Process Management: Everything you need to know and how to apply it to your organization*.
15. Tony Benedict, Mathias Kirchmer, Marc Scarsig, Pater Frantz, Raju Saxena, Dan Morris, Jack Hilty. *BPM CBOK Version 4.0: Guide to the Business Process*

13. Інформаційні ресурси

25. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
26. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>
27. Національний банк України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
28. ПФТС Фондова біржа [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://pfts.com.ua>
29. Украинская биржа – центр ликвидности интернет-трейдинга (акции, фьючерсы, опционы) [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.ux.ua>
30. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://stockmarket.gov.ua/>